

Evaluation of Physical Education Teacher Training Curricula at Farhangian University from the Perspective of Emphasizing Teaching Skills

Fatemeh Dehghani¹, Sirous Asadian²

1. MA in Curriculum Studies, Department of Education, Faculty of Education and Psychology, Azarbaijan Shahid Madani University, Tabriz, Iran (E-mail: dehganif832@gmail.com)
2. Corresponding Author, Department of Education, Faculty of Education and Psychology, Azarbaijan Shahid Madani University, Tabriz, Iran (E-mail: dr.sasadian@gmail.com)

Article Info	ABSTRACT
Article type: Research Article	Objective: The present study aimed to investigate the extent to which the curriculum of Physical Education at Farhangian University addresses teaching skills.
Article History: Received: 14 February 2025 Revised: 27 June 2025 Accepted: 13 July 2025 Published: 21 December 2025	Method: This descriptive-survey research employed a quantitative approach. The statistical population consisted of all Physical Education students at Farhangian University campuses in Tabriz who had completed a major portion of their coursework and were nearing graduation. Based on Krejcie and Morgan's table, 103 participants were selected through simple random sampling. Data were collected using a researcher-made questionnaire assessing three components of teaching skills: professional, communicative, and cognitive. The face and content validity of the instrument were confirmed by educational experts, and its reliability was estimated using Cronbach's alpha ($\alpha = 0.92$). Data were analyzed at descriptive and inferential levels using a one-sample t-test.
Keywords: cognitive skills, communication skills, Farhangian university, physical education teacher training, professional skills, teaching skills	Results: The findings indicated that the Physical Education curriculum significantly addressed the three teaching skill components (professional, communicative, and cognitive), and these skills were effectively transmitted to student-teachers during the training process. Conclusion: Based on the results, it can be concluded that the design and implementation of the Physical Education curriculum at Farhangian University are relatively favorable, with the skill-related objectives of teacher education largely achieved.

Cite this article: Dehghani, F., & Asadian, S. (2025). Evaluation of Physical Education Teacher Training Curricula at Farhangian University from the Perspective of Emphasizing Teaching Skills. *Journal of Learner Based Curriculum and Instruction*, 4(3), 39-50. DOI: 10.22034/cipj.2025.65878.1229

Extended Abstract

Introduction

The fundamental mission of teacher training institutions is to equip future educators with the necessary knowledge, attitudes, and skills to fulfill their professional responsibilities effectively. In the contemporary educational landscape, this necessitates a focused emphasis on a specific set of teaching competencies deemed essential for 21st-century classrooms. This study investigates the extent to which the Physical Education teacher training curriculum at Farhangian University addresses these critical teaching skills. The research is significant given the pivotal role teachers play as the cornerstone of any educational system; without the requisite professional skills, their ability to successfully guide student learning is fundamentally compromised. Modern teaching skills are understood to encompass a broad spectrum, including critical thinking, problem-solving, creativity, and the ability to foster constructive interactions. For the purpose of this study, these essential capabilities are categorized into three interconnected domains: professional skills, communication skills, and cognitive skills. Professional skills relate to pedagogical knowledge, instructional methods, and classroom management. Communication skills are vital for ensuring academic success and involve effective interpersonal abilities. Cognitive skills, crucial for navigating the complexities of teaching, include reasoning and reflective practice. This research therefore seeks to evaluate whether the curriculum for Physical Education teacher training adequately emphasizes and transmits this triad of skills to its student-teachers.

Method

This research was conducted using a descriptive-survey methodology and a quantitative approach. The participants were Physical Education teacher-training students from Farhangian University campuses in Tabriz, Iran, who were in the final stages of their program and had completed the majority of their coursework. This specific selection criterion ensured that the participants had comprehensive exposure to the curriculum being evaluated. A total of 103 students were selected as the study sample. Data for the study was gathered through a specially designed questionnaire built upon established theoretical frameworks concerning modern teachers' professional competencies. The questionnaire was structured to assess the three core skill components. To ensure the tool's quality, its validity was confirmed by a panel of experts in educational sciences, and its reliability was verified, indicating a high level of internal consistency. The data collected were subsequently analyzed using appropriate statistical methods to derive meaningful insights into the research question.

Result

The findings of the study present a positive picture regarding the integration of teaching skills within the curriculum. The analysis revealed that the program significantly emphasizes the development of professional skills among student-teachers. Furthermore, the results indicated a strong focus on fostering effective communication skills, which are vital for classroom interaction and student engagement. The development of cognitive skills, essential for complex tasks like lesson planning and critical reflection, was also found to be well-addressed within the curriculum. When considering the overall combination of these three skill sets, the findings consistently showed that the curriculum successfully incorporates and transmits these competencies.

Conclusion

In conclusion, this study finds that the design and implementation of the Physical Education teacher training curriculum at Farhangian University are favorable. The results demonstrate that the triad of teaching skills—professional, communicative, and cognitive—receives significant attention and is effectively conveyed to student-teachers during their training. This successful outcome can likely be attributed to recent national reforms in Iran's teacher education system, which have shifted towards a more competency-based and practical approach. The increased emphasis on practicum courses, which connect theoretical knowledge with real-world classroom experience, has probably been instrumental in this achievement. To sustain and build upon this positive status, the study recommends ongoing and rigorous supervision of practicum courses to ensure their quality. It also suggests facilitating opportunities for teacher educators to observe student-teachers in actual school settings, providing direct and contextual feedback. Securing sufficient resources, facilities, and modern technological tools is also paramount for continuing the high-quality execution of this skill-focused curriculum.

بررسی برنامه‌های درسی آموزش تربیت‌بدنی دانشگاه فرهنگیان از منظر تأکید بر آموزش مهارت‌های معلمی

فاطمه دهقانی^۱ , سیروس اسدیان^۲

۱. کارشناس ارشد برنامه ریزی درسی، گروه علوم تربیتی، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، دانشگاه شهید مدنی آذربایجان، تبریز، ایران (رایانامه: dehganif832@gmail.com)

۲. نویسنده مسئول، گروه علوم تربیتی، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، دانشگاه شهید مدنی آذربایجان، تبریز، ایران (رایانامه: dr.sasadian@gmail.com)

اطلاعات مقاله	چکیده
نوع مقاله: مقاله پژوهشی سابقه مقاله: تاریخ دریافت: ۲۶ بهمن ۱۴۰۳ تاریخ بازنگری: ۶ تیر ۱۴۰۴ تاریخ پذیرش: ۶ تیر ۱۴۰۴ تاریخ انتشار: ۳۰ آذر ۱۴۰۴ کلیدواژه‌ها: آموزش تربیت‌بدنی، دانشگاه فرهنگیان، مهارت‌های ارتباطی، مهارت‌های حرفه‌ای، مهارت‌های شناختی، مهارت‌های معلمی	هدف: پژوهش حاضر با هدف بررسی میزان توجه برنامه‌های درسی رشته آموزش تربیت‌بدنی در دانشگاه فرهنگیان به مهارت‌های معلمی انجام گرفته است. روش پژوهش: این مطالعه از نوع توصیفی-پیمایشی با رویکرد کمی است. جامعه آماری شامل کلیه دانشجویان رشته آموزش تربیت‌بدنی در پردیس‌های دانشگاه‌های فرهنگیان تبریز بود که بخش عمده‌ای از واحدهای درسی خود را گذرانده و در آستانه فارغ‌التحصیلی قرار داشتند. بر اساس جدول کرجسی و مورگان، ۱۰۳ نفر به صورت تصادفی ساده به عنوان نمونه انتخاب شدند. برای گردآوری داده‌ها از پرسشنامه محقق ساخته‌ای استفاده شد که سه مؤلفه مهارت‌های حرفه‌ای، ارتباطی و شناختی معلمی را موردسنجش قرار می‌داد. روایی صوری و محتوایی ابزار توسط متخصصان علوم تربیتی تأیید شد و پایایی آن با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ ۰/۹۲ برآورد گردید. داده‌ها در دو سطح توصیفی و استنباطی و با استفاده از آزمون t تک نمونه‌ای تحلیل شدند. یافته‌ها: نتایج نشان داد که برنامه درسی آموزش تربیت‌بدنی تا حد زیادی به مهارت‌های سه‌گانه معلمی (حرفه‌ای، ارتباطی و شناختی) توجه داشته و این مهارت‌ها در فرایند آموزش به دانشجو-معلمان انتقال یافته‌اند. نتیجه‌گیری: با توجه به یافته‌ها، می‌توان اذعان داشت که وضعیت طراحی و اجرای برنامه درسی رشته آموزش تربیت‌بدنی در دانشگاه فرهنگیان نسبتاً مطلوب است و اهداف مرتبط با تربیت‌معلم از منظر مهارتی تا حد زیادی تحقق یافته‌اند.

استناد: دهقانی، فاطمه؛ و اسدیان، سیروس (۱۴۰۴). بررسی برنامه‌های درسی آموزش تربیت‌بدنی دانشگاه فرهنگیان از منظر تأکید بر آموزش مهارت‌های معلمی. *برنامه درسی و آموزش یادگیرنده محور*، ۴(۳)، ۵۰-۳۹. DOI: 10.22034/cipj.2025.65878.1229

مقدمه

از گذشته‌های بسیار دور، همواره انسان‌ها برای تداوم زندگی، تلاش نموده‌اند که خود را با تغییرات و شرایط موجود پیرامون زندگی یا حرفه خود، وفق دهند و مهارت‌ها و قابلیت‌های خود را در زمینه‌های مختلف افزایش دهند. همواره در این فرایند، تغییرات مهمی در مهارت‌ها و رفتارهایی که انسان‌ها در دوره‌های مختلف زندگی به آن نیاز داشته‌اند، صورت گرفته است (کوشانی و کارالی^۱، ۲۰۲۲). با تغییر شرایط جهانی، ناگزیر باید نقش نظام‌های آموزشی به‌ویژه نقش معلمان که مهم‌ترین مسئولیت را در هر مرحله از فرایند آموزش، از دبستان تا آموزش عالی، در پرورش مهارت‌های موردنیاز یادگیرندگان را به عهده‌دارند، مورد بازبینی قرار گیرد (کولوğlu و کارابکمز^۲، ۲۰۲۲). مادامی که خود معلمان به برخی دانش‌ها و مهارت‌های موردنیاز حرفه معلمی مجهز نباشند و از طرفی هم نگرش صحیحی به حرفه خود و الزامات مرتبط با آن نداشته باشند، هرگز قادر نخواهند بود که رسالت خود را به‌درستی انجام دهند (اوریشف و بورخونف^۳، ۲۰۲۱). بر این اساس؛ مراکز تربیت‌معلم باید در آموزش‌های خود چارچوب‌هایی را که بر توسعه مهارت‌ها، دانش و نگرش‌های لازم در دانش‌آموزان برای موفقیت در قرن بیست و یکم تأکید دارد را ایجاد کنند (کورین^۴، ۲۰۲۲). بی‌شک جهت دستیابی به این چشم‌انداز و هدف مهم، معلمان باید از بالاترین و باکیفیت‌ترین آموزش‌ها بهره‌مند باشند و به مجموعه‌ای از دانش، مهارت و نگرش‌های مثبت و سازنده پیرامون حرفه خود مجهز باشند که برخی از آن تحت عنوان صلاحیت حرفه‌ای^۵ نام می‌برند. صلاحیت‌های حرفه‌ای معلمان، مجموعه شناخت‌ها، گرایش‌ها و مهارت‌هایی است که معلم با کسب آن‌ها می‌تواند در جریان تعلیم و تربیت به پرورش جسمی، عقلی، عاطفی، اجتماعی و معنوی فراگیران کمک کند (اسدیان، و همکاران، ۱۳۹۶).

مجموعه مهارت‌های تدریس در قرن حاضر معمولاً شامل طیف وسیعی از قابلیت‌ها و شایستگی‌هایی ازجمله تفکر انتقادی، حل مسئله، خلاقیت، فراشناخت، سواد فناوری، مسئولیت مدنی، تبحر در اجرای تدریس، تعامل و ارتباط سازنده می‌شود و توسعه چنین شایستگی‌هایی از اهمیت بالایی برخوردار است، به‌ویژه که بررسی وضعیت موجود آموزش در برخی کشورها حاکی از عدم پیشرفت قابل توجه در نتایج و پیامدهای یادگیری است. بنابراین؛ اصلاح و بهبود کیفیت آموزشی در این زمینه، یک موضوع کاملاً ضروری به نظر می‌رسد (کیم^۶ و همکاران، ۲۰۱۹). در این راستا، کابرو^۷ (۲۰۱۴) نیز معتقد است که معلم قرن ۲۱ باید دارای مجموعه‌ای از مهارت‌ها باشد تا با استفاده از آن‌ها بتواند دانش‌آموزان را در فرایند یادگیری با کمک فناوری‌های مختلف، راهنمایی نماید (به نقل از آرتاچو^۸ و همکاران، ۲۰۲۰). لذا در همین راستا برخی کشورها نسبت به بازنگری برنامه‌های درسی خود در بعد تربیت دانش‌آموزان و همچنین در بعد تربیت‌معلم اقداماتی را انجام داده‌اند (آناگون^۹ و همکاران، ۲۰۱۶).

شایستگی‌ها و قابلیت‌های موردنیاز معلمان همواره یکی از ابعاد مهم مطالعات تربیت‌معلم از گذشته تاکنون بوده است. در این راستا برخی کشورها مهارت‌ها و قابلیت‌های معلمان را در سه حوزه دانش حرفه‌ای، مهارت‌های حرفه‌ای و نگرش‌ها و ارزش‌ها تقسیم‌بندی نموده‌اند (کوشانی و کارالی^{۱۰}، ۲۰۲۲). علاوه بر این؛ به‌منظور توانمندسازی معلمان برای استفاده مداوم و فعال از فن‌آوری‌های نوین در فرایند آموزش در قرن ۲۱، انجمن استانداردهای بین‌المللی آموزش^{۱۱} (ISTE) (۲۰۲۰) استانداردهای موردنیاز معلمان را مورد تجدیدنظر قرارداد. این استانداردهای آموزشی شامل یادگیرنده، رهبر، شهروند، همکار، طراح، تسهیل‌کننده / غنی‌کننده و تحلیلگر می‌شود.

1. Coşanay & Karalı

2. Kuloğlu & Karabekmez

3. Orishev & Burkhnov

4. Corinne

5. Professional competence

6. Kim

7. Cabero

8. Artacho

9. Anagün

10. the International Education Standards Association

علی‌رغم توسعه تحقیقات پیرامون اثربخشی معلمان و همچنین گسترش دانش و اطلاعات ما پیرامون این مسئله، رسیدن به پاسخی مناسب پیرامون این سؤال که چه عواملی می‌تواند اثربخشی معلمان را در یک نظام آموزشی افزایش دهد، هنوز هم یکی از چالش‌های مهم و اساسی محسوب می‌گردد. برای این که معلم بتواند کارکرد حرفه‌ای خود را در یک حوزه معین انجام دهد، به ترکیبی از دانش، نگرش و مهارت‌های عملی نیاز دارد (فالوس^۱، ۲۰۲۰). در این راستا، اولین کار رسمی در زمینه بررسی شایستگی‌های موردنیاز معلمان در سال ۱۹۹۹ آغاز شد. پاسخ به سؤالاتی مانند «شایستگی‌های معلمان در قرن بیست و یکم چگونه باید باشد؟»، ما از معلمان و دانش‌آموزان خود انتظار چه قابلیت‌هایی را داریم؟ و غیره... در خلال این سال‌ها موردبررسی قرار گرفته است. به‌این ترتیب مهارت‌ها و صلاحیت‌های عمومی حرفه معلمی در شش حوزه اصلی تعیین و معرفی شده است:

- ارزش‌های فردی و حرفه‌ای- رشد حرفه‌ای؛
- درک دانش‌آموزان؛
- فرایند یادگیری و تدریس؛
- نظارت و ارزشیابی یادگیری؛
- روابط مدرسه با خانواده و جامعه؛
- و دانش محتوایی (تیکان و دنیز^۲، ۲۰۱۹).

درنهایت در سال‌های اخیر مهارت‌ها و شایستگی‌های عمومی معلمان مجدداً موردبازنگری قرار گرفت. این شایستگی‌های عمومی حرفه معلمی از سه حوزه اصلی مهارت‌های مرتبط با هم و مکمل تشکیل یافته‌اند:

- مهارت‌های شناختی؛
- مهارت‌های فردی-اجتماعی (ارتباطی)،
- و مهارت‌های حرفه‌ای (کوشانای و کارالی^۳، ۲۰۲۲).

مهارت یا توانایی شناختی، یک توانایی ذهنی بسیار کلی است که شامل توانایی استدلال، برنامه‌ریزی، حل مسائل، تفکر انتزاعی، درک ایده‌های پیچیده، یادگیری سریع و یادگیری از طریق تجربه می‌شود. تا به امروز، شواهد تحقیقاتی گسترده‌ای وجود دارد که نشان می‌دهد ارتباط مثبتی بین مهارت‌های فنی و شناختی و عملکرد شغلی در مشاغل مختلف وجود دارد به‌ویژه برای مشاغلی که دارای پیچیدگی بیشتری هستند، این رابطه بسیار قوی‌تر است. تدریس فعالیت‌های بسیار پیچیده، چالش‌برانگیز و دشوار است (بارداچ و کلاسن^۴، ۲۰۲۰). برای مثال، روان^۴ (۱۹۹۴) با مقایسه ۵۹۱ شغل، گزارش داد که حدود ۷۵ درصد از مشاغل بررسی‌شده، دارای پیچیدگی کمتری در قیاس با تدریس در مدارس ابتدایی و متوسطه می‌باشند. ازاین‌رو، منطقی به نظر می‌رسد که تصور کنیم مهارت‌های شناختی احتمالاً می‌توانند اثربخشی معلم را پیش‌بینی نمایند. مهارت‌های شناختی؛ دربرگیرنده مهارت‌های تفکر (تفکر تحلیلی، تفکر انتقادی، تفکر خلاق، تفکر بازتابی)، مهارت‌های سواد (اطلاع‌رسانی)، سواد رسانه‌ای، سواد فناوری اطلاعات و ارتباطات، حل مسئله و تصمیم‌گیری است (کوشانای و کارالی^۳، ۲۰۲۲).

مهارت‌های ارتباطی معلم نیز تضمین‌کننده موفقیت تحصیلی دانش‌آموزان و موفقیت حرفه‌ای خود معلمان است. بدیهی است که معلمی با مهارت‌های ارتباطی، ضعیف ممکن است باعث شکست دانش‌آموزان در یادگیری و همین‌طور ارتقای سطح علمی خود شود. یادگیرندگان باید درست بودن یا اشتباه بودن یک موضوع یا یک مفهوم را در کلاس درس درک کنند. این در حالی است که این موضوع تا حدود زیادی به مهارت‌های ارتباطی معلمان بستگی دارد. ارتباطات خوب، امکان بالقوه احساس ناخوشایند را در طول فرآیند تدریس به حداقل می‌رساند. بررسی توانایی و تجربه معلمان به‌تنهایی ملاک خوبی برای قضاوت در مورد عملکرد آن‌ها نیست. در کنار این عوامل، مهارت‌های ارتباطی یکی از مؤلفه‌هایی است که باید در همواره موردتوجه باشد. واقعیت این است که توانایی انتقال دانش و اطلاعات بدون مهارت‌های ارتباطی تقریباً غیرممکن است (جاخانوال^۵، ۲۰۲۱). مهارت‌های ارتباطی شامل

1. Falus
2. Tican & Deniz
3. Bardach & Klassen
4. Rowan
5. Jakhanwal

موارد زیادی از جمله استفاده مؤثر از زبان، طرز بیان، زیر و بم بودن لحن صدا، حرکت در کلاس، مهارت‌های بین فردی و غیره می‌شود.

اما در نهایت مهارت‌های حرفه‌ای مهارت‌هایی هستند که معلمان باید در امر تدریس اثربخش به دست آورند. یک تدریس خوب باید متنوع و جذاب باشد و در آن از انواع مختلف مواد آموزشی استفاده شود. ترکیب کردن عناصر کلامی، دیداری و لمسی با تأکید بر ترجیحات یادگیری مختلف بدون شک بر توجه یادگیرندگان می‌افزاید. همچنین، تغییر شیوه‌های آموزش در دروس مختلف بر اساس مباحث و اهداف درس، به‌طور خودکار نیازهای سبک‌های یادگیری مختلف را برطرف خواهد کرد (رینولدز، ۲۰۰۶). به عبارت دیگر مهارت‌های حرفه‌ای شامل دانش و مهارت پداگوژیکی، توانایی ارائه دانش موضوعی، توانایی شناخت یادگیرندگان، تسلط به روش‌های مختلف تدریس، دانش پیرامون برنامه درسی، مدیریت مؤثر کلاس درس، سازماندهی محیط‌های یادگیری و تهیه مواد آموزشی و نظارت و ارزشیابی بر رشد و پیشرفت دانش‌آموزان می‌گردد (لیاکوپولو، ۲۰۱۱). اسدیان و همکاران (۱۳۹۶) به فهرستی از شاخص‌های مهارت حرفه‌ای مدرسان اشاره می‌کنند که شامل مواردی همچون عدم ارتباط مسائل شخصی خود به کلاس، آراستگی ظاهری، انتقادپذیری، رعایت هنجارهای اجتماعی و اخلاقی، صبر و حوصله در برخورد با یادگیرندگان، شناخت کافی از یادگیرندگان و ... می‌شود.

بنابراین بدیهی است که توجه به این مهارت‌های سه‌گانه در نظام‌های آموزشی هر کشوری می‌تواند منجر به تبعات مثبتی در ابعاد و زمینه‌های مختلف به‌ویژه ارتقای سطح یادگیری دانش‌آموزان گردد. لذا با توجه به آنچه تاکنون مورد بحث قرار گرفت و با توجه به اهمیت توجه به کم و کیف تربیت معلمان در کشور و نقش بی‌بدیل آنان در تعلیم و تربیت دانش‌آموزان در عصر حاضر، هدف اصلی این تحقیق بررسی و پاسخ به این مسئله مهم و اساسی است که آیا برنامه‌های درسی رشته‌های آموزش تربیت بدنی در دانشگاه فرهنگیان به آموزش مهارت‌های حرفه معلمی از جمله مهارت‌های شناختی، ارتباطی و حرفه‌ای توجه کافی داشته‌اند؟

روش پژوهش

از آنجایی که هدف اصلی این پژوهش حل مسائل واقعی و ارائه راهکارهای مؤثر برای بهبود شرایط در حوزه آموزش و تربیت معلمان است و با تمرکز بر کاربردی‌ترین یافته‌ها در دنیای واقعی، به دنبال پاسخگویی به نیازهای واقعی جامعه است، در دسته پژوهش‌های کاربردی قرار می‌گیرد و از طرفی دیگر چون به بررسی برنامه‌های درسی رشته‌های آموزش تربیت بدنی در دانشگاه فرهنگیان از بعد توجه به مهارت‌های سه‌گانه معلمی در دانشجویان می‌پردازد و به‌نوعی به دنبال توصیف وضعیت موجود است، پژوهشی توصیفی و از نوع زمینه‌یابی مقطعی است. جامعه آماری این پژوهش شامل کلیه دانشجویان رشته آموزش تربیت بدنی در پردیس‌های دانشگاه فرهنگیان تبریز بود. با توجه به این که ضرورت داشت جامعه آماری این تحقیق دانشجویانی باشند که قسمت اعظم برنامه درسی رشته خود را گذرانده باشند و در شرف فارغ‌التحصیلی باشند، لذا این موضوع در انتخاب نمونه مدنظر قرار گرفت. حجم نمونه آماری این تحقیق با مراجعه به جدول کرجسی و مورگان ۱۰۳ نفر برآورد شد که این تعداد با روش نمونه‌گیری تصادفی ساده انتخاب و مورد مطالعه قرار گرفتند. برای جمع‌آوری اطلاعات از پرسش‌نامه محقق ساخته استفاده شد که در مقیاس لیکرت طراحی شد. این پرسش‌نامه به استناد مبانی نظری موجود پیرامون تبیین اهمیت مهارت‌ها و صلاحیت‌های حرفه‌ای مورد نیاز معلمان در عصر حاضر و تقسیم‌بندی‌های صورت گرفته در این خصوص صورت گرفته است (کوشانی و کارالی، ۲۰۲۲، اسدیان و همکاران، ۱۳۹۶، تیکان و دنیز، ۲۰۱۹). و دارای ۲۱ گویه بود که به بررسی وضعیت توجه برنامه‌های درسی به مهارت‌های سه‌گانه معلمی می‌پرداخت. قبل از اجرای نهایی پرسش‌نامه از روایی صوری و محتوایی آن با استعلام نظرات متخصصین مربوطه و تأیید آن‌ها اطمینان حاصل شد و برای بررسی پایایی ابزار نیز از ضریب آلفای کرونباخ استفاده شد که مقدار آن ۰/۹۲ به دست آمد. برای تجزیه و تحلیل داده‌های جمع‌آوری شده نیز از آمار توصیفی و استنباطی و نرم‌افزار SPSS نسخه ۲۶ استفاده شده است.

یافته‌ها

در ادامه تلاش شده است تا با روش‌های مناسب آمار توصیفی و استنباطی به سؤال پژوهش پاسخ داده شود:
آیا برنامه‌های درسی رشته آموزش تربیت‌بدنی در دانشگاه فرهنگیان به آموزش هر یک از مهارت‌های سه‌گانه معلمی (حرفه‌ای، ارتباطی و شناختی) توجه داشته است؟

برای بررسی این سؤال از آزمون t تک نمونه‌ای استفاده شد. از آنجایی که آزمون t تک نمونه‌ای جزء روش‌های آمار پارامتریک هستند، بنابراین لازم است پیش از انجام این روش از بررسی پیش‌فرض‌های نرمال بودن توزیع نمرات اطمینان حاصل کرد. برای بررسی این پیش‌فرض از آزمون کولموگروف - اسمیرنوف و شاپیرو - ویلک استفاده شد که نتایج این تحلیل حاکی از نرمال بودن توزیع داده‌ها بود. در جدول ۱، نتایج آزمون t تک نمونه‌ای مربوط به بررسی وضعیت هر یک از مهارت‌های سه‌گانه معلمی آمده است:

مهارت‌های سه‌گانه معلمی	تعداد	میانگین	انحراف استاندارد	میانگین خطای استاندارد	میانگین طیف	اختلاف میانگین	درجه آزادی	سطح معنی‌داری
مهارت حرفه‌ای	۱۰۳	۳۵/۳۸	۵/۵۳	۰/۵۴۴	۳/۵۴	۰/۵۴	۱۰۲	۰/۰۰۱
مهارت ارتباطی	۱۰۳	۲۳/۹۱	۴/۸۴	۰/۴۷۷	۳/۴۲	۰/۴۲	۱۰۲	۰/۰۰۱
مهارت شناختی	۱۰۳	۱۳/۸۳	۲/۶۵	۰/۲۶۱	۳/۴۶	۰/۴۶	۱۰۲	۰/۰۰۱
مجموع مهارت‌های سه‌گانه معلمی	۱۰۳	۷۳/۱۳	۱۱/۸۱	۱/۱۶	۳/۴۸	۷۰/۱۳	۱۰۲	۰/۰۰۱

لازم به ذکر است که در این پژوهش چون از طرح ۵ گزینه‌ای لیکرت در طراحی و اجرای پرسش‌نامه استفاده شده است لذا عدد ۳ به‌عنوان میانگین فرضی جامعه در نظر گرفته شده است. این نقطه به‌عنوان نقطه مرجع بی‌طرفی در نظر گرفته می‌شود و نشان‌دهنده حالت تعادل در مقیاس است و به‌عنوان معیاری برای سنجش انحراف پاسخ‌های شرکت‌کنندگان از حد متوسط استفاده می‌گردد (نورمن، ۲۰۱۰). همان‌گونه که نتایج جدول نشان می‌دهد میانگین به‌دست‌آمده از مؤلفه مهارت‌های حرفه‌ای ۳/۵۴ از میانگین فرضی بالاتر است. همچنین مقدار نمره t محاسبه شده برابر با ۵۹/۴۷ که این مقدار از لحاظ آماری معنی‌دار است ($0/05 < \leq$). همچنین در خصوص مهارت‌های ارتباطی نیز وضعیت مشابهی وجود دارد. میانگین مؤلفه مهارت‌های ارتباطی ۳/۴۲ به‌دست‌آمده و از میانگین فرضی بالاتر است. همچنین مقدار نمره t محاسبه شده برابر با ۴۳/۸۸ می‌باشد که از لحاظ آماری معنی‌دار است ($0/05 < \leq$). میانگین به‌دست‌آمده از مؤلفه مهارت‌های شناختی نیز ۳/۴۶ حاصل شده که از میانگین فرضی بالاتر است و مقدار t نیز ۴۱/۴۹ که این مقدار از لحاظ آماری معنی‌دار است ($0/05 < \leq$).

در نهایت و در گام آخر جهت اطمینان از وضعیت توجه به این مهارت‌های سه‌گانه معلمی (حرفه‌ای، ارتباطی و شناختی) آزمون تی تک نمونه‌ای برای مجموع این مهارت‌ها مورداستفاده قرار گرفت که نتایج این بررسی در جدول ۱ آمده است. همان‌گونه که نتایج جدول نشان می‌دهد میانگین به‌دست‌آمده از مهارت‌های سه‌گانه ۳/۴۸ به‌دست‌آمده است. همچنین مقدار نمره t محاسبه شده برابر با ۶۰/۲۷ که این مقدار نیز به لحاظ آماری معنی‌دار است ($0/05 < \leq$). لذا می‌توان نتیجه گرفت که برنامه‌های درسی این رشته تحصیلی به آموزش مهارت‌های سه‌گانه معلمی توجه نموده است و در وضعیت مطلوبی قرار دارد.

بحث

تحلیل اطلاعات جمع‌آوری شده در این پژوهش نشان داد که مهارت‌های حرفه‌ای معلمی در برنامه‌های درسی رشته آموزش تربیت‌بدنی در دانشگاه فرهنگیان تا حدود زیادی انعکاس یافته است و این مهارت‌ها به نحو مطلوبی در کلاس‌های درس و سایر موقعیت‌های آموزش مدنظر مجریان برنامه‌های درسی قرار گرفته‌اند و دانشجو-معلمان این رشته نیز این مهارت‌ها را دریافت نموده‌اند. همچنین بخش دیگری از یافته‌ها حاکی از این بود که مهارت‌های ارتباطی و شناختی موردنیاز برای حرفه معلمی نیز به شکل مطلوبی در برنامه‌های درسی این رشته تحصیلی موردتوجه طراحان و مجریان قرار گرفته است و آموزش این مهارت‌ها در دستور کار آن‌ها قرار گرفته است. درنهایت نتایج تحقیق نشان داد که آموزش این مهارت‌های سه‌گانه معلمی در برنامه‌های درسی مختلف این رشته تحصیلی مورد غفلت طراحان و مسئولان امر واقع نشده است و توجه نسبتاً مطلوبی به آموزش این مهارت‌ها شده است.

در بعد توجه به آموزش مهارت‌های حرفه‌ای یافته‌های این پژوهش با نتایج تحقیقات اسدیان و همکاران (۱۳۹۵)، مقدسی و همکاران (۱۳۹۵)، محمدی خانقاهی و حسین زاده (۱۳۹۴)، نگانگ^۱ و همکاران (۲۰۱۵) و کانتز^۲ (۲۰۱۳) که همگی بر نقش مهم توجه به مهارت‌های حرفه‌ای برای معلمان تأکید دارند و اذعان دارند که برنامه‌های درسی تا حدود زیادی به آموزش مهارت‌های حرفه‌ای توجه داشته‌اند، همسو می‌باشد و صرفاً با تحقیق خروشی (۱۳۹۵) نا همسو است. یافته‌های ایشان حاکی از اختلاف‌نظر بین استادان و دانشجویان پیرامون توجه به مهارت‌های حرفه‌ای است. درحالی‌که نظرات دانشجویان نشان داد که توانمندی دانشجو معلمان در این بعد در حد مطلوبی نیست، ولی از نظر اساتید وضعیت نسبتاً مطلوبی در این زمینه حاکم است.

در بعد توجه به مهارت‌های ارتباطی در آموزش معلمان نیز یافته‌های این پژوهش تا حدود زیادی با نتایج تحقیق کفاشی (۱۳۹۲) که اذعان دارد وضعیت معلمان مقطع راهنمایی منطقه ۴ تهران از نظر مهارت گوش دادن، درک پیام، بینش در ارتباط، تنظیم و کنترل عواطف و مهارت‌های ارتباطی در حد مطلوب است، همسو است و همچنین تحقیق والیکا^۳ (۲۰۱۳) که به‌نوعی بر اهمیت مهارت‌های ارتباطی در فرایند تدریس تأکید دارد، کاملاً همسو می‌باشد مرتضوی زاده و نصر اصفهانی (۱۳۹۶) که بر فرصت نداشتن مدرسان برای بحث و گفتگو با فراگیران، مهارت ناکافی معلمان در استفاده از رسانه‌ها و فناوری‌های نوین آموزشی تأکید می‌کند، و همچنین اسدیان و همکاران (۱۳۹۵) که اشاره می‌کنند که معلمان در فرایند تدریس خود به مهارت‌های ارتباطی کمتر از مهارت‌های فنی و حرفه‌ای توجه می‌کنند، ناهم‌سو است. درنهایت بخش آخر یافته‌های این تحقیق در بعد مهارت‌های شناختی با تحقیقات بارداج و کلاس (۲۰۲۰)، روان (۱۹۹۴) و کوشانای و کارالی (۲۰۲۲) که همگی بر نقش مهم و حیاتی مهارت‌های شناختی در حرفه معلمی تأکید دارند، همسو می‌باشد.

در تبیین یافته‌های این تحقیق می‌توان اذعان داشت که در سال‌های اخیر برنامه درسی تربیت‌معلم کشور با تمرکز بر چهار نوع شایستگی، با عناوین دانش موضوعی، دانش تربیتی، عمل تربیتی موضوعی و دانش عمومی طراحی شده و برای هریک از شایستگی‌ها، مجموعه‌ای از دروس نظری، عملی و کارگاهی لحاظ گردیده است. به‌عبارتی دیگر، طراحی و تدوین برنامه‌های درسی جدید تربیت‌معلم ایران که از سال ۱۳۹۳ به اجرا گذاشته شده‌اند، متکی بر پنج رویکرد شایستگی محوری، تربیت محوری، تلفیقی بودن، انعطاف‌پذیری و عملی گرایی است (موسی پور و احمدی، ۱۳۹۵) و این موضوع تا حد زیادی خلأهای برنامه درسی قبلی را برطرف کرده است و کمک نموده است که مهارت‌های موردنیاز حرفه معلمی بیش‌ازپیش موردتوجه دست اندر اکاران تربیت‌معلم کشور باشد.

علاوه بر این در سال‌های اخیر دروس کارورزی در برنامه‌های درسی تربیت‌معلم به شکل ویژه‌تری موردتوجه قرار گرفته است و بر اجرای صحیح این دروس تأکید ویژه‌ای می‌شود. این دروس کارورزی که به‌نوعی بر جنبه‌های عملی و مهارتی حرفه معلمی تأکید دارند موجب شده است که بیش‌ازپیش موضوع مهارت‌آموزی دانشجو-معلمان در دستور کار قرار گیرد. می‌توان اذعان داشت

1. Ngang
2. Kunter
3. Valica

که کارورزی در نگاه برنامه‌ریزان تربیت‌معلم ایران، یک درس در کنار دروس دیگر نیست؛ بلکه کارورزی پیونددهنده آموزش‌های متنوع و متعدد و منفکی است که در دروس مختلف به دانشجو-معلمان عرضه می‌شود (موسی پور و احمدی، ۱۳۹۵).

از طرفی هم نتایج تحقیقات و مطالعات صورت گرفته در حوزه تربیت‌معلم هم در سطح ملی و هم در سطح جهانی مؤید این نکته مهم و اساسی است که معلم قلب تپنده نظام‌های آموزشی است و لحظه‌ای نباید از اهمیت این عنصر حیاتی غفلت نمود. به عبارت دیگر؛ مطالعات و تحقیقات پیشین مهارت‌های قرن بیست و یکمی را که معلمان باید به آن‌ها مجهز باشند را برجسته می‌کرد. مهم‌ترین آن‌ها عبارت بودند از: ارتباطات و رسانه‌های اجتماعی، مهارت‌های حرفه‌ای، فناوری، خود-مدیریتی و تخصص گرایی (باتوت^۱، ۲۰۰۷). محتوای مهارت‌های فردی و ثانویه نشان داد که معلم عنصر اصلی در فرآیند تدریس است. وی سازمان دهنده، تسهیل‌کننده، توسعه‌دهنده، راهنمای فرآیند یاددهی-یادگیری و محرک تغییرات ذهنی، عاطفی و رفتاری در دانش‌آموزان است (میس‌تاره‌هی، ۲۰۲۱). هرچند ممکن است موضوع آموزش و روش‌های مختلف آن با هم متفاوت باشند اما غالباً در این ایده که دانش‌آموز باید به درک درستی از موضوع درسی برسد و این معلم است که نقشی مهم و حیاتی در این راستا ایفا می‌کند، اتفاق نظر دارند (علی و انور، ۲۰۲۱). لذا بر این اساس؛ توجه خاصی به برنامه‌های درسی تربیت‌معلم در سال‌های اخیر معطوف شد و تلاش فراوانی برای بازنگری و بهبود برنامه‌های درسی مربوطه با تأکید بر بحث مهارت‌آموزی و کارورزی صورت گرفته است.

تحقیقات و ادبیات تخصصی رشته تعلیم و تربیت مملو از دانش و یافته‌هایی است که به‌نوعی مهارت‌های موردنیاز برای حرفه معلمی را تبیین می‌کنند و بر اهمیت توجه به آن‌ها تأکید می‌کنند. برخی تحقیقات از اهمیت تجهیز معلمان به مهارت‌های نرم سخن به میان می‌آورند و بر لزوم توجه مراکز آموزش تربیت‌معلم به این مهم تأکید می‌کنند. مهارت‌های نرم ویژگی‌های شخصی هستند که باعث افزایش مهارت یک معلم در بعد تعاملات، عملکرد شغلی و دیدگاه‌های شغلی وی می‌شود. برخی نیز مهارت‌های نرم را به‌عنوان ویژگی‌های شخصیتی، ظرافت اجتماعی، بیان رسا و شیوا، عادات شخصی، دوستی و طیفی از خوش‌بینی تعریف می‌کنند. در واقع تدریس یک عملکرد چندوجهی است که برای اجرای موفقیت‌آمیز کلاس درس، نیازمند دانش و مهارت‌های گسترده‌ای است که هم مهارت‌های سخت و هم مهارت‌های نرم را در برمی‌گیرد (نانگ تانگ^۲، ۲۰۲۰).

از طرف دیگر؛ تدریس نوعی ارتباط است. ارتباط مؤثر مجموعه‌ای از مهارت‌ها از جمله ارتباط غیرکلامی، گوش دادن دقیق، توانایی مدیریت استرس در لحظه و ظرفیت تشخیص و درک احساسات دانش‌آموزان و همین‌طور احساسات شخصی که در حال برقراری ارتباط هستیم را ترکیب می‌کند. به عبارت دیگر، ارتباط زمانی مؤثر گفته خواهد بود که همه طرفین (فرستنده و گیرنده) در ارتباط، معانی مشابهی را دریافت کنند و با دقت به آنچه گفته شده است گوش دهند و احساس کنند که فرستنده شنیده شده و کاملاً منظور وی درک شود (جاخانوال، ۲۰۲۱). پژوهش انجام شده توسط اهیندرو و آجی باد^۳ (۲۰۰۰) نشان می‌دهد که برای تدریس مؤثر، معلم نیازمند مهارت‌های ارتباطی خوب مانند ارتباط خوب، مدیریت خوب کلاس درس، به‌روزرسانی دانش و حفظ‌شان و شخصیت می‌باشد. تا زمانی که این مهارت‌های اولیه تدریس وجود نداشته باشد، امکان تدریس به‌طور مؤثر تدریس وجود نخواهد داشت. بنابراین، ارتباط خوب نه تنها برای حرفه معلمی موردنیاز است، بلکه برای برطرف کردن سایر دغدغه‌ها و مشکلات ما در جامعه نیز حائز اهمیت است. علاوه بر این، پژوهش‌های پیرامون قابلیت‌ها و مهارت‌های فردی معلمان نیز نشان می‌دهد که این موضوع، نقشی مهمی در فرایند یادگیری دانش‌آموزان ایفا می‌کند. به‌عنوان مثال ویژگی‌های شخصیتی مثبت معلم معمولاً موردتوجه دانش‌آموزان قرار می‌گیرد و در نگرش آنان نسبت به وی نقش دارد. قدرت بیان بالا، ظاهری آراسته در انتقال مناسب و مؤثر دانش‌آموزان نقش می‌کند. علاوه بر این؛ چنین ویژگی‌هایی بر شخصیت یادگیرنده نیز تأثیر می‌گذارد و موجب می‌شود او با آغوش باز خواسته‌های معلم را بپذیرد و به‌نوعی رفتار و منش معلم در رفتار و شخصیت دانش‌آموزان تجلی می‌یابد (میس‌تاره‌هی^۴، ۲۰۲۱).

1. Batut
2. Ngang Tang
3. Ehindero & Ajibade
2. Mistareehi

نتیجه گیری

بر اساس یافته‌های این پژوهش، برنامه درسی رشته آموزش تربیت بدنی دانشگاه فرهنگیان در زمینه آموزش مهارت‌های معلمی موفق عمل کرده است. نتایج نشان می‌دهد این برنامه درسی توانسته است مهارت‌های حرفه‌ای، ارتباطی و شناختی مورد نیاز معلمان را به طور مؤثری به دانشجو-معلمان انتقال دهد. این موفقیت را می‌توان مرهون بازنگری‌های انجام شده در برنامه‌های درسی تربیت معلم و تأکید بر رویکرد شایستگی محور و عملی گرا دانست. به ویژه، توجه ویژه به دروس کارورزی و تقویت جنبه‌های عملی آموزش در این موفقیت سهم بسزایی داشته است. با توجه به این که یافته‌های پژوهش حاضر حاکی از وضعیت مطلوب برنامه‌های درسی رشته آموزش تربیت بدنی در بعد توجه به مهارت‌های سه گانه معلمی بود، لذا برای حفظ شرایط مطلوب کنونی و بهبود بیشتر در این راستا، پیشنهاد می‌گردد که نظارت بیش از پیش بر کم و کیف اجرای دروس کارورزی در این رشته صورت گیرد و هرگز از نقش حیاتی این دروس در ارتقاء سطح دانش و مهارت دانشجو-معلمان غفلت نگردد. همچنین شرایطی فراهم گردد تا استادان دروس مربوطه بیش از پیش در کلاس‌های درس واقعی که دانشجو-معلمان در آنجا مشغول کارورزی هستند، حضور یابند و از نزدیک بر عملکرد آن‌ها نظارت داشته باشند. علاوه بر این تلاش گردد تا برخی دروس این رشته که ماهیت عملی دارد، به شکل صحیح اجرا شوند و بعد عملی این دروس مورد غفلت مدرسان مربوطه قرار نگیرد. تدارک شرایط و امکانات کافی، منابع مالی مورد نیاز، فن آوری‌های نوین، استفاده از استادان مجرب برای اجرای با کیفیت برنامه‌های درسی این رشته لازم و ضروری به نظر می‌رسد.

تقدیر و تشکر

پژوهش حاضر بدون همکاری مشارکت کنندگان امکان پذیر نبود؛ بدینوسیله از کلیه مشارکت کنندگان تقدیر و تشکر به عمل می‌آید.

مشارکت نویسندگان

تمام نویسندگان در همه مراحل پژوهش حضور و همکاری داشته‌اند.

تعارض منافع

نویسندگان اذعان دارند که در این مقاله هیچگونه تعارض منافعی وجود ندارد و پژوهش حاضر به هیچ نشریه و همایشی ارسال نشده است. پژوهش حاضر از هیچ موسسه و نهادی حمایت مالی دریافت نکرده و کلیه هزینه‌ها در طول فرآیند اجرای پژوهش بر عهده پژوهشگران بوده است.

References

- Ali, B. J., & Anwar, G. (2021). Academic teaching skills: Determining the methods of teaching to undergraduate students. *International Journal of English Literature and Social Sciences*, 6(1), 155-162.
- Anagün, Ş. S., Atalay, N., Kılıç, Z., & Yaşar, S. (2016). The development of a 21st century skills and competences scale directed at teaching candidates: Validity and reliability study. *Pamukkale University Journal of Education Faculty*, 40(40), 160-175.
- Artacho, E. G., Martínez, T. S., Martín, J. L. O., Marín, J. A. M., & García, G. G. (2020). Teacher training in lifelong learning—The importance of digital competence in the encouragement of teaching innovation. *Sustainability*, 12(7), 2852. <https://doi.org/10.3390/su12072852>
- Asadian, S., Ghasemzadeh, A., GHolizadeh, H. (2017). The Role of Professional Ethics and Professional Qualifications on Teacher's Self-Efficacy. *Ethics in Science and Technology*, 12(3):34-44. [In Persian]
- Asadian, S., Piri, M. and SaadatFar, R. (2017). Effective Teaching in Higher Education Based on Professional Experiences of Professors and Its Relationship with Self-Reported Teaching. *Journal of higher education curriculum studies*, 8(15), 113-134. [In Persian].
- Bardach, L., & Klassen, R. M. (2020). Smart teachers, successful students? A systematic review of the literature on teachers' cognitive abilities and teacher effectiveness. *Educational Research Review*, 30, 100312.
- Coşanay, G., & Karalı, Y. (2022). Examination of classroom teachers' 21st century teaching skills. *International Online Journal of Education and Teaching (IOJET)*, 9(1), 432-448.
- Jakhanwal, M. S. (2021). Professional and communication skills for teachers. ZBW - Leibniz Information Centre for Economics. <http://hdl.handle.net/10419/228530>
- Kafashi, M., & Parsa, F. (2014). The Investigation of the Level of Guidance School Teachers in Terms of Communicative Skills in District Four of Tehran in 2012-2013. *Journal of Educational Management Research*, 6(2), 159-191. [In Persian]
- Khorooshi, P., & Mohammadi Vandishi, Z. (2016). Examining the professional competencies of student-teachers from the perspectives of instructors and students at Farhangian University of Isfahan. *Teacher Professional Development*, 2(2), 1-14. [In Persian]
- Kunter, M., Klusmann, U., Baumert, J., Richter, D., Voss, T., & Hachfeld, A. (2013). Professional competence of teachers: Effects on instructional quality and student development. *Journal of Educational Psychology*, 105(3), 805-820.
- Kuloğlu, A., & Karabekmez, V. (2022). The relationship between 21st-century teacher skills and critical thinking skills of classroom teacher. *International Journal of Psychology and Educational Studies*, 9(1), 91-101.
- Liakopoulou, M. (2011). The professional competence of teachers: Which qualities, attitudes, skills and knowledge contribute to a teacher's effectiveness? *International Journal of Humanities and Social Science*, 1(21), 66-78.
- Mistareehi, H. H. (2021). The range of personal and technical skills 21st century teachers have from the perspective of school principals at the first directorate of education in Amman, Jordan. *International Journal of Higher Education*, 10(1), 134-146.
- Moghaddasi, Z., Javadipour, M., & Dehghani, M. (2016). A Study on Teachers' Attitudes towards Primary School Teachers' Competencies in Tehran. *Research in Guidance and Counseling Education*, (4), 1-10. [In Persian]
- Mohammadi Khangah, M., & Hosseinzadeh, O. A. (2015). Presenting and Verifying an Effective Teaching Model for Teachers at Tabriz University. *Instruction and Evaluation*, 8(31), 77-97. [In Persian]

- Mortazavizadeh, H., & Nasr Isfahani, A. R. (2017). Studying the problems concerning the internship (teaching practice) course from the Farhangian University students' point of view. *Educational Research Journal*, 4(34), 60–74. <http://erj.khu.ac.ir/article-1-118-fa.html> [In Persian]
- Mousapour, N., & Ahmadi, A. (2016). *Macro design (architecture) of teacher training curriculum (National teacher training curriculum of the Islamic Republic of Iran)*. Farhangian University Press. [In Persian].
- Ngang, T. K., Yunus, H. M., & Hashim, N. H. (2015). Soft skills integration in teaching professional training: Novice teachers' perspectives. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 186, 835-840.
- Ngang, T. K. (2020). The importance of soft skills acquisition by teachers in higher education institutions. *Kasetsart Journal of Social Sciences*, 41(1), 22-27.
- Norman, G. (2010). Likert scales, levels of measurement and the "laws" of statistics. *Advances in Health Sciences Education*, 15(5), 625-632.
- Orishev, J., & Burkhonov, R. (2021). Project for training professional skills for future teachers of technological education. *Mental Enlightenment Scientific-Methodological Journal*, (2), 16.
- Reynolds, D. (2006). *Teacher effectiveness*. Presentation at the Teacher Training Agency Corporate Plan Launch 1998-2001. ITA.
- Rowan, B. (1994). Comparing teachers' work with work in other occupations: Notes on the professional status of teaching. *Educational Researcher*, 23(6), 4-17.
- Tican, C., & Deniz, S. (2019). Pre-service teachers' opinions about the use of 21st century learner and 21st century teacher skills. *European Journal of Educational Research*, 8(1), 181-197.
- Valica, M., & Rohan, T. (2013). Development of the professional competence in the ethics teachers. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 106, 865-872.

